

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ISSN 2708-9908 Print
ISSN 2708-9916 Online

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

Збірник наукових праць

Педагогіка

Психологія

Фізична культура і спорт

Фізична реабілітація

Філологія

Історія

HUMANITIES BULLETIN

OF YURI KONDRATYUK NATIONAL UNIVERSITY

Scientific Publications Collection

Pedagogy

Psychology

Physical culture and sport

Physical rehabilitation

History

Philology

Випуск 1-2(7)

*Присвячений 90-річчю Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

Полтава – 2020

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ У КРИТИЦІ В АНГЛОМОВНИХ НАУКОВИХ СТАТТЯХ ІЗ СОЦІОЛОГІЇ

О.Л. Балацька,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального мовознавства та іноземних мов
Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»,
e-mail: balatska2014@gmail.com*

В. В. Андрієнко,

*магістрант гуманітарного факультету
Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
e-mail: Vanessa.andrienko@gmail.com*

У статті розглядаються засоби вираження оцінки у критиці в англomовних наукових статтях з соціології – одного з видів провідного жанру англomовного наукового дискурсу – статті. Продемонстровано, що негативна оцінка у критиці може бути виражена експліцитно та імпліцитно. У разі застосування експліцитного способу вираження негативної оцінки застосовуються лексичні та лексико-граматичні засоби. Лексичні засоби включають мовні одиниці, типові для вираження негативної оцінки, серед яких найчастіше зустрічаються іменники, прикметники та дієслова. Експліцитні лексико-граматичні засоби вираження негативної оцінки використовуються рідше і включають заперечення присудка, додатка та підмета. Імпліцитний спосіб вираження негативної оцінки реалізується у критиці за допомогою використання мовних одиниць позитивної чи нейтральної семантики, які разом в контексті надають висловленню негативного оцінного значення. Встановлено, що експліцитний спосіб вираження негативної оцінки більш поширений, ніж імпліцитний.

Ключові слова: *англomовний науковий дискурс; жанр; наукова стаття з соціології; критика; критичне зауваження; засоби вираження негативної оцінки.*

Постановка проблеми. *У наш час увага лінгвістів зосереджена на вивченні різноманітних аспектів англomовного наукового дискурсу [2; 6], що пояснюється здобуттям англійською мовою статусу міжнародної мови науки та*

значенням останньої для розвитку суспільства. Ураховуючи вищезазначене, науковці детально вивчають жанри англomовного наукового дискурсу [2], провідним серед яких можна назвати наукову статтю [2; 10]. Англomовна наукова стаття у переважній більшості випадків містить такий важливий для розвитку науки компонент, як критику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Критика у науковому дискурсі уже привертала увагу сучасних фахівців [3-5; 7-9], проте незважаючи на значення критики для розвитку наукової думки та наявність у науковій літературі робіт, в яких здійснюється аналіз засобів вираження негативно оцінки в критиці у цілому [1], детального розгляду потребують засоби вираження оцінки в критиці в англomовних наукових статтях з окремих наукових дисциплін.

Формулювання цілей статті. Приймаючи до уваги зростання необхідності для вітчизняних науковців-соціологів у здійсненні публікацій в англomовних закордонних виданнях, було поставлено за мету дослідити засоби вираження негативно оцінки в англomовних наукових статтях з соціології.

Виклад основного матеріалу. Проведений аналіз фактичного матеріалу – 87 критичних зауважень, що містять 237 критичних висловлень, отриманих з 35 статей з соціології, опублікованих в електронних наукових журналах Великої Британії та США за 2009–2011 рр., – продемонстрував, що аксіологічний зміст критики / критичних зауважень (КЗ), а саме негативна оцінка, у сучасних англomовних наукових статтях з соціології (АНСС) вербалізується експліцитно або імпліцитно.

У разі застосування експліцитного способу (65,97 % від усіх засобів вираження негативно оцінки в КЗ в АНСС), вираження негативно оцінки здійснюється за допомогою застосування лексичних або лексико-граматичних засобів, що дає нам змогу виокремити два типи КЗ, у котрих негативна оцінка актуалізується експліцитно.

Таким чином, до першого типу КЗ з експліцитних вираженням негативно оцінки відносимо такі КЗ, в яких негативна оцінка вербалізується за допомогою застосування експліцитних лексичних засобів вираження негативно оцінки (52,78 % від усіх КЗ в АНСС).

У результаті здійсненого частиномовного аналізу експліцитних лексичних засобів актуалізації негативно оцінки у КЗ в АНСС було виявлено, що вони включають:

- іменники (39,5 %) (*disregard, drawback, flaw, gap, lack, limitation, neglect, paucity, problem, shortcoming, weakness* тощо):

(1) *However, there is a **gap** in the current research regarding what motivates users to join in the online melee and how the real world and the online world interact with each other.*

- прикметники (31,5 % від усіх експліцитних лексичних засобів актуалізації негативної оцінки) (*difficult, inadequate, insufficient, limited, negative, scant, scarce, unclear, unreliable*, та ін.), наприклад:

(2) *Research on the practice of law is **scarce** because most academic lawyers are not trained in empirical research methods.*

- дієслова (23,3 %) (*exaggerate, ignore, lack, limit, neglect, overlook* тощо):

(3) *<...> these forms of social capital have often been **overlooked** by mainstream society <...>.*

- прислівники (5,7 %) (*inappropriately, incorrectly, hardly any, only, rather (than)*):

(4) *Further, it is possible that research to date has **inappropriately** specified the relationship between OTC and other drug misuse.*

Крім того, негативну оцінку у критиці в АНСС може бути вербалізовано за допомогою застосування експліцитних лексико-граматичних засобів, таким чином ми отримуємо другий тип вираження негативної оцінки в КЗ в АНСС, у разі використання якого спостерігаємо застосування операторів заперечення – негаторів разом з лексичними одиницями позитивної чи нейтральної семантики [1] (13,19 % від усіх засобів вираження негативної оцінки в КЗ в АНСС).

Проведене дослідження показало, що в КЗ в АНСС найчастіше застосовується заперечення **присудка** (78,95 % від усіх лексико-граматичних засобів вираження негативної оцінки в КЗ в АНСС), що реалізується за допомогою використання негатора, яким виступає заперечна частка *not (n't)*. У КЗ в АНСС заперечення присудка здійснюється за двома моделями.

Перша модель – заперечення складеного дієслівного присудка (65,9 % від усіх КЗ в АНСЛ, в яких використовується заперечення присудка) зазвичай реалізується у таких модифікаціях:

- Допоміжне дієслово *have* у формі теперішнього часу (Present Perfect) + *not* + основне дієслово, приміром:

(5) *The number of field hours required within a practicum placement has not been explored on a national level, perhaps in part because CSWE sets a minimum standard of 900 hours.*

- Модальне дієслово + *not* + основне дієслово, наприклад:

(6) *The specific characteristics of those willing to share their experiences certainly may not be representative of those typically on OPC orders.*

- Допоміжне дієслово *do* у формі теперішнього або минулого часу + *not* + основне дієслово, наприклад:

(7) *Although this study does not contain a comparison with young adults in intact families, the findings add complexity to past research investigating the relationship between divorce and gender attitudes.*

Друга модель являє собою заперечення складеного іменного присудка (34,1 % від усіх КЗ з запереченням присудка): дієслово *be* у формі теперішнього або минулого часу + *not* + іменна частина, представлена прикметником або пасивним дієприкметником, наприклад:

(8) *However even the statistical significance of this particular finding was not strong.*

У КЗ в АНСС може також використовуватися заперечення **додатка** (15,79 % від усіх лексико-граматичних засобів) із використанням заперечного займенника *no*, що здійснюється за моделлю: (формальний) підмет + *be, etc.* + *no* + додаток, наприклад:

(9) *There were **no** national studies found that looked at how students proceed through the field placement process, though recommendations are made for the use of student and agency questionnaires to streamline and systematize the process*

У КЗ в АНСС зафіксовано також заперечення **підмета** (7,8 %), що реалізується за моделлю: негатор (*no, not*) + підмет, приміром:

(10) *In addition, **no** survey data is available for students who were absent the day the survey was administered.*

Як зазначалося, негативна оцінка в КЗ в АНСС може також бути виражена імпліцитно (34,03 % від усіх засобів вираження негативної оцінки в КЗ в АНСС), для чого автори АНСС використовують:

- мовні одиниці футуральної семантики у сполученні з дієсловами / модальними дієсловами, що позначають необхідність здійснення дій:

(11) *Therefore, **further** research is **needed** to explore similar methods of data collection.*

- мовні одиниці футуральної семантики у сполученні з прикметниками, що позначають необхідність здійснення подальших дій:

(12) ***Further** research in this area is **necessary** to determine how to implement these programs in schools and develop successful applications for agespecific, population-specific, and skill-specific interventions.*

- іменники та дієслова зі значенням необхідності здійснення подальших дій:

(13) *Although a qualitative comparison between our sample and the remaining RFS participants was beyond the scope of this exploratory study, these issues **need** to be examined more closely.*

- питальні речення:

(14) *Further research is needed to explore if and how differences in the structure of the field practicum impacts learning outcomes. Do programs with field seminars better prepare students than those that do not? Is it an advantage when*

field liaisons also lead field seminars? Do hour requirements impact the development of basic competencies?

• інші мовні одиниці позитивної чи нейтральної семантики, які в сукупності в контексті надають висловленню негативного оцінного значення:

(15) *While observers will sometimes recognize that New Orleans was declining in population and facing many problems before the storm (see, for example, Fussell 2007), most commentators have tended to concentrate on the changes brought about by the hurricane and on reconstructing from the hurricane.*

Висновки. Отже, ми можемо прийти до висновку про те, що засоби вираження негативної оцінки у критиці в англomовних наукових статтях з соціології досить різноманітні, при цьому експліцитний спосіб вираження негативної оцінки має більшу питому вагу, аніж імпліцитний, а експліцитні лексичні засоби вираження негативної оцінки застосовуються помітно частіше за експліцитні лексико-граматичні засоби.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі засобів вираження оцінки у критиці в англomовних наукових статтях з інших наукових дисциплін.

Список використаних джерел

1. Балацька О. Л. Дискурсивні властивості критики в англomовній науковій статті: автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 – германські мови; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2013. 20 с.

2. Яхонтова Т. В. Лінгвістична генеалогія наукової комунікації. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. 420 с.

3. *Crossed Words : Criticism in Scholarly Writing* / [Ed. Françoise Salager-Meyer, Beverly A Lewin]. Peter Lang Publishing, Incorporated, 2011. 371 p.

4. Fagan A., Martin P. The use of critical speech acts in psychology and chemistry research papers. *Iberica*. 2004. No. 8. P. 125-137.

5. Giannoni S. Negative Evaluation in Academic Discourse. A Comparison of English and Italian Research Articles. *Linguistica e Filologia*. 2005. No. 20. P. 71-99.

6. Hyland K. *Academic Discourse : English In A Global Context*. Bloomsbury, 2009. 256 p.

7. Mur-Dueñas P. Critical Acts in Published and Unpublished Research Article Introductions in English : A Look into the Writing for Publication Process [Electronic resource]. *International Advances in Writing Research : Cultures, Places, Measures*. – Parlor Press · The WAC Clearinghouse 2012. P. 403-420. Access : <http://wac.colostate.edu/books/wrab2011/>.

8. Salager-Meyer F. The rationale behind academic conflict : from outright criticism to contextual 'niche' creation. *UNESCO-ALSED-LSP*. 1998. № 21 (2). P. 4-23.

9. Salager-Meyer F. Rhetorical evolution of oppositional discourse in French academic writing. *Hermes, Journal of Linguistics*. 2000. No. 25. P. 23-48.

10. Swales J. M. *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*. Cambridge : Cambridge Univ. Press, 1990. 260 p.

Balatska O.L., Andriienko V.V.

MEANS OF NEGATIVE EVALUATION IN CRITICISM IN ENGLISH-LANGUAGE RESEARCH ARTICLES IN SOCIOLOGY

The article analyzes means of negative evaluation in critical remarks in English-language research articles in Sociology, which are believed to represent one of the types of the article – the leading genre of English-language scientific discourse. Materials of the research include 87 critical remarks obtained from 35 English-language research articles in Sociology published in scientific journals of the UK and the USA from 2009 to 2011. The research carried out makes it possible to conclude that negative evaluation in criticism in English-language research articles in Sociology is expressed both explicitly, and implicitly. The explicit way of negative evaluation is performed with the help of markers, which are lexical and lexico-grammatical means of negative evaluation.

Lexical means of negative evaluation include linguistic units used for expressing negative evaluation, among which we have recorded nouns, adjectives, verbs, and adverbs. The results of our analysis have shown that nouns and adjectives are the most numerous among them, whereas verbs and especially adverbs are used less often. Explicit lexico-grammatical means of expressing negative evaluation can be divided into several types, among which we should mention negation of the predicate, negation of the object and that of subject of the sentence that are carried out by means of using specific negators.

Predicate negation is the explicit lexico-grammatical means of negative evaluation that is used the most often. Object negation and subject negation are registered less often. Implicit way of negative evaluation is verbalized with the help of indicators of implicit meaning, that is linguistic units with positive or neutral semantics, which together in the context add negative semantics to an utterance. Implicit means of negative evaluation usually have future meaning or indicate the need for further research. The obtained results have demonstrated that explicit means of negative evaluation are used more often than implicit means of negative evaluation in critical remarks in English-language research articles in Sociology. In addition, as far as the types of explicit means of negative evaluation are concerned, explicit lexical means of negative evaluation are more numerous than lexico-grammatical means.

Keywords: *English-language scientific discourse; genre; research article in Sociology; criticism; critical remark; means of negative evaluation.*

Стаття надійшла до редакції 2.12.2020 р.